

Уредба о споразумима између учесника на тржишту који послују на различитом нивоу производње или дистрибуције који се изузимају од забране

Уредба је објављена у "Службеном гласнику РС", бр. 11/2010 од 5.3.2010. године.

Предмет

Члан 1.

Овом уредбом одређују се категорије споразума о продаји, куповини или дистрибуцији робе и услуга између учесника на тржишту који у циљу закључења и спровођења споразума послују на различитим нивоима производње или дистрибуције (у даљем тексту: вертикални споразуми) и ближе се прописују посебни услови под којима ти споразуми могу бити изузети од забране.

Значење појмова

Члан 2.

Поједини појмови који се употребљавају у овој уредби имају следеће значење:

1) *учесник у споразуму* јесте странка у споразуму и са њом повезани учесници на тржишту;

2) *дистрибутер* јесте купац који купује производ ради даље продаје или прераде;

3) *конкурент* јесте учесник на тржишту који послује на истом релевантном тржишту (стварни конкурент) или учесник на тржишту који би у кратком временском року могао сносити потребна додатна улагања или друге неопходне трошкове ради уласка на релевантно тржиште услед малог али трајнијег повећања цена (потенцијални конкурент);

4) *производи* јесу роба и/или услуге, укључујући и полупроизвод;

5) *заменљиви производи* јесу производи које корисници сматрају заменљивим са говорним производом, а нарочито у погледу њихових својстава, уобичајене намене и цене;

6) *забрана конкурисања* јесте свака непосредна или посредна обавеза купца да не производи, купује, продаје или препродаје производе или услуге на истом релевантном тржишту или свака непосредна или посредна обавеза купца да задовољи више од 80% од укупне количине сопствених потреба за тим производом од одређеног продавца или од неког другог учесника на тржишту одређеног од стране продавца;

7) *активна продаја* јесте тражење и приступање купцима или одређеној групи купаца који се налазе на подручју резервисаном за другог учесника у споразуму и предузимање радњи са циљем продаје производа тим купцима, укључујући посећивање купаца, слање поште и електронске поште, оглашавање у медијима који су намењени искључиво тим купцима или групи купаца, оснивање зависних друштава, огранака или организационих делова на подручју резервисаном за другог учесника у споразуму у циљу приближавања купцима и организовања продаје, као и закључивање појединачних уговора са тим купцима;

8) *пасивна продаја* јесте продаја на основу поруџбине купца са подручја резервисаног за другог учесника у споразуму, укључујући и поруџбине подстакнуте оглашавањем у медијима и интернетом, доступним на подручју ширем од подручја намењеног искључиво једном дистрибутеру или одређеној групи купаца, при чему је резултат

слободног и неограниченог приступа огласној поруци од стране сваког купца или групе купаца;

9) *систем селективне дистрибуције* јесте дистрибутивни систем у којем се продавац обавезује да продаје уговорне производе или услуге, непосредно или посредно искључиво дистрибутерима изабраним на основу посебних критеријума, а дистрибутер се обавезује да не продаје ту робу или пружа услуге дистрибутерима ван успостављеног система дистрибуције;

10) *посебно знање (know-how)* јесте скуп практичних непатентираних знања и практичних информација стечених искуством и провером који су тајни (нису опште познати или лако доступни), значајни (садрже знања и информације које су неопходне за производњу уговорног производа или примену уговорног процеса) и одредиви (описани на довољно разумљив начин да омогуће проверу испуњености критеријума тајности и значајности);

11) *права интелектуалне својине* јесу права индустријске својине, ауторска и сродна права.

Вертикални споразуми који се изузимају од забране

Члан 3.

Изузимају се од забране вертикални споразуми којима се утврђују услови под којима учесници у споразуму могу куповати, продавати или препродавати одређену робу или услуге, а нарочито:

1) споразуми о ексклузивној дистрибуцији којима се продавац обавезује да продаје уговорни производ само једном дистрибутеру на одређеном географском подручју или одређеној групи купаца која је искључиво додељена једном дистрибутеру;

2) споразуми о ексклузивној додели купаца којима се продавац обавезује да уговорни производ продаје само једном дистрибутеру ради даље продаје одређеној групи купаца;

3) споразуми о селективној дистрибуцији којима се продавац обавезује да посредно или непосредно продаје уговорни производ само дистрибутерима изабраним на основу јасних и објективних критеријума, а дистрибутер се обавезује да неће продавати уговорни производ дистрибутерима изван успостављеног система селективне дистрибуције, ако ти споразуми не садрже допунска ограничења која нису нужна за успостављање система селективне дистрибуције;

4) споразуми о ексклузивној куповини којима се купац непосредно или посредно обавезује да купује уговорни производ искључиво од једног продавца;

5) споразуми о ексклузивној продаји којима се продавац обавезује да уговорни производ продаје само једном купцу на одређеном географском подручју;

6) споразуми о трговинском заступању којима се заступнику даје искључиво право да посредује, преговара и закључује уговоре о продаји, у име и за рачун налогодавца без преузимања трговинског ризика;

7) споразуми о франшизингу којима један учесник у споразуму (давалац франшизе) уз накнаду даје право на коришћење права интелектуалне својине и посебних знања (*know how*) другом учеснику у споразуму (корисник франшизе) ради производње и/или продаје уговорног производа;

8) споразуми који садрже одредбе којима се купцу преносе или дају на коришћење права интелектуалне својине под условом да те одредбе не чине примарни циљ таквих споразума и да су у директној вези са употребом, продајом и/или препродајом уговорних производа од стране непосредних или посредних купаца и немају за циљ или последицу ограничења забрањена у складу са овом уредбом.

Изузеће од забране споразума из става 1. овог члана примењује се и на споразуме закључене између удружења учесника на тржишту у области трговине на мало и чланова тих удружења, као и између тих удружења и њихових добављача ако:

1) су сви чланови тих удружења трговци на мало који продају уговорне производе крајњим потрошачима;

2) ниједан члан тих удружења заједно са његовим повезаним учесницима на тржишту нема укупан годишњи приход већи од два милиона евра.

Утврђивање удела на релевантном тржишту

Члан 4.

Вертикални споразуми изузимају се од забране под условом да тржишни удео сваког од учесника у споразуму на релевантном тржишту није већи од 25%.

Тржишни удео сваког од учесника у споразуму израчунава се на основу оствареног прихода од продаје, односно вредности набавке или обима производње релевантног производа у календарској години која претходи години у којој је споразум закључен.

Тржишни удео учесника у споразуму из става 1. овога члана укључује и тржишни удео са њима повезаних учесника на тржишту утврђен на начин из ст. 1. и 2. овога члана.

Ограничења у погледу садржине вертикалних споразума

Члан 5.

Вертикални споразуми не изузимају се од забране ако непосредно или посредно, самостално или заједно са другим чиниоцима под контролом уговорних страна садрже ограничења која имају за циљ:

1) непосредно или посредно ограничавање права купца да слободно одређује цену производа у даљој продаји, што не искључује право продавца да одреди максималну или препоручену продајну цену, под условом да се на тај начин не омогућава утврђивање фиксних или минималних продајних цена принудом, условљавањем пословања или пружањем погодности;

2) ограничавање територије на којој купац може продавати производе који су предмет споразума или ограничавање продаје уговорних производа одређеној групи крајњих купаца;

3) ограничавање права члановима успостављеног система селективне дистрибуције који послују на тржишту малопродаје да активно или пасивно продају уговорни производ крајњим корисницима не искључујући право забране сваком члану система селективне дистрибуције да продаје уговорни производ изван одобреног продајног места;

4) ограничавање међусобног снабдевања између чланова једног система селективне дистрибуције, укључујући и снабдевање чланова који не послују на истом нивоу продаје;

5) ограничавање продавцу делова који те делове продаје купцу ради израде новог производа да те делове продаје као резервне делове крајњим корисницима или сервисерима или другим даваоцима услуга које купац није овластио за поправку или сервисирање његових производа.

Изузетно од става 1. тачка 2) овога члана вертикални споразуми могу садржати одредбе које имају за циљ:

1) ограничавање активне продаје купцу на територији или групи купаца коју је продавац задржао за себе, односно на територији или групи купаца које је продавац

ексклузивно доделио другом купцу, под условом да се тиме не ограничава даља продаја од стране купчевих купаца;

2) ограничавање права купцу који послује на нивоу трговине на велико да активно и пасивно продаје уговорни производ крајњим корисницима;

3) ограничавање права члановима селективног дистрибутивног система да активно и пасивно продају уговорни производ дистрибутерима који нису чланови тог дистрибутивног система;

4) ограничавање права купцу да продаје делове које набавља ради израде новог производа крајњим корисницима који би те делове користили за производњу конкурентног производа.

Вертикални споразуми закључени између конкурената не изузимају се од забране, осим у случају када тим споразумима нису предвиђена узајамна давања и ако је:

1) продавац истовремено произвођач и дистрибутер производа, а купац је дистрибутер али не и произвођач заменљивог производа; или

2) ако је продавац истовремено давалац услуга на тржишту продаје на велико и тржишту продаје на мало, а купац продаје робу или пружа услуге на тржишту продаје на мало али не пружа заменљиве услуге на тржишту на којем купује услуге које су предмет споразума.

Вертикални споразуми не изузимају се од забране ако на релевантном тржишту постоји више вертикалних споразума који због кумулативног ефекта не испуњавају услове за изузеће од забране из члана 11. Закона и ове уредбе, а нарочито када споразуми који садрже слична ограничења покривају више од 40% релевантног тржишта.

Вертикални споразуми са забраном конкурисања

Члан 6.

Вертикални споразуми из члана 3. ове уредбе не изузимају се од забране ако садрже:

1) непосредну или посредну забрану конкурисања уговорену на неодређено време или на рок дужи од пет година при чему се клаузула о забрани конкурисања која се пређутно обнавља по истеку рока од пет година сматра да је уговорена на неодређено време;

2) непосредну или посредну обавезу купца да након престанка споразума неће производити, куповати, продавати или препродавати уговорни производ у периоду дужем од једне године, осим када се односи на производе који су заменљиви са уговорним производом, а ограничена је на пословни простор и земљиште на коме је купац пословао за време важења споразума и неопходна је ради заштите посебног знања (*know-how*) пренетог од стране продавца купцу;

3) непосредну или посредну обавезу чланова селективног дистрибутивног система да неће продавати производе или обављати услуге конкурената учесника у споразуму.

Изузетно од става 1. тачка 1) овога члана дозвољено је уговорити клаузулу о забрани конкурисања за период дужи од пет година уколико купац продаје уговорни производ у пословном простору или на земљишту у власништву или закупу продавца, под условом да закуподавац није повезани учесник са купцем у смислу члана 5. Закона, ако забрана конкурисања не траје дуже од временског периода за који купац користи пословни простор или земљиште продавца.

Изузетно од става 1. тачка 2) овог члана дозвољено је ограничавање коришћења или откривања посебног знања (*know-how*) на период дужи од једне године након престанка

споразума, под условом да то посебно знање нису постало опште познато или лако доступно.

Прелазне и завршне одредбе

Члан 7.

Вертикални споразуми закључени до дана ступања на снагу ове уредбе ускладиће се са одредбама ове уредбе у року од три месеца од дана њеног ступања на снагу.

За вертикалне споразуме који су закључени до дана ступања на снагу ове уредбе и који су усклађени са њеним одредбама у року из става 1. овога члана, тржишни удео се израчунава на основу прихода оствареног у финансијској години која претходи години ступања на снагу ове уредбе.

Члан 8.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".